

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	52-654-04-178
Дата:	09 / 10 2026 г.

ЧРЕЗ

**ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
52-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

1208
фет

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ИКОНОМИЧЕСКА
ПОЛИТИКА, ИНВЕСТИЦИИ И
ИНДУСТРИЯ**

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал.1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, правим следните изменения и допълнения в проект на закон за потребителския кредит № 52-602-01-41:

1. В чл. 22 се правят следните изменения:
 - а. В ал. 5 думите „с изключение на кредитите по ал. 6“ се заличават.
 - б. Алинея 6 се заличава.
 - с. Алинея 10 се заличава.

Мотиви: Предлагаме таванът от пет пъти законна лихва да важи за всички кредити. В противен случай ще настъпи прекомерно и необосновано увеличение на лихвите по краткосрочните кредити до три минимални заплати. Това би довело до 6-кратно увеличение на тавана за едномесечните кредити – от около 3,5% на 20%. За тримесечните таванът скача близо 3 пъти – от около 11% на 30%. Такова рязко увеличение на допустимото оскъпяване може да засегне сериозно много потребители.

На следващо място, предлаганото отпадане на разпоредбата на чл. 22, ал. 10 цели да се избегне автоматичното приспадане на надвзети суми от бъдещи плащания по кредита, когато плащанията са извършени въз основа на клаузи, обявени за нищожни. При нищожност на договорна клауза сумите, платени без валидно правно основание, следва да бъдат възстановени на потребителя, а не по правило да се превръщат в бъдещо погасяване на задължения по кредита. Това е особено важно за потребители, които могат да имат нужда от

незабавно възстановяване на недължимо платените средства. Разпоредбата създава и риск от неяснота относно размера и момента на възстановяването, както и от фактическо ограничаване на правото на потребителя сам да избере начина, по който да разполага с надвзетите суми. Отпадането ѝ ще гарантира по-пълна и ефективна защита на потребителите и ще съответства на принципа, че недължимо полученото вследствие на нищожна клауза следва да бъде върнато. Обратното представлява по същество авансиране на дължимите вноски преди настъпване на падеж.

2. Член 26 се изменя:

„Задължение за предоставяне на договора и информацията по кредита

Чл. 26. (1) По писмено искане на потребителя кредиторът му предоставя безвъзмездно на хартиен или на друг траен носител:

1. копие от договора за кредит, общите условия, всички приложения, анекси, изменения и допълнителни споразумения към него;
2. актуален погасителен план;
3. пълна история на плащанията и усвояванията по договора;
4. разбивка за начина, по който всяко плащане е отнесено към главница, възнаградителна лихва, лихва за забава, такси, комисиони и други разходи;
5. размера на оставащата чиста главница и на останалите задължения, посочени по вид, основание и размер.

(2) Правото по ал. 1 може да бъде упражнено по всяко време през действието на договора, а след неговото прекратяване или погасяване - когато информацията е необходима за упражняване или защита на права на потребителя.

(3) Информацията и документите по ал. 1 се предоставят в срок до 14 дни от получаване на искането.

(4) Когато поради неоснователен отказ или забава на кредитора потребителят обективно не може да установи основанието или размера на свое задължение, до предоставянето на поисканите документи и информация потребителят не изпада в забава за частта от задължението, чието основание или размер не може да бъде проверен. За този период върху тази част не се начисляват лихви за забава, неустойки, такси или други разходи.

(5) Уговорка, която изключва или ограничава правата по този член, е нищожна.“

3. Създават се нови чл. 27 и чл. 28:

Чл. 27. (1) Кредиторът съхранява документите и данните по чл. 26 за срок 5 години след окончателното погасяване или прекратяване на договора.

(2) При съдебен, изпълнителен или извънсъдебен спор документацията се съхранява до изтичане на 5 години от окончателното приключване на спора или на принудителното изпълнение.

Чл. 28. (1) Кредиторът носи тежестта да докаже, че е предоставил в срок поисканите документи и информация, както и тяхната пълнота и съответствие с водената от него отчетност.

(2) Когато кредиторът не изпълни задължението си по чл. 26 и не представи документите и след изрично указание на съда, съдът може да приеме за доказани твърденията на потребителя относно основанието, размера и погасяването на задължението, доколкото неизпълнението е пречатвало доказването им.

4. Останалите членове се преномерират съответно.

Мотиви: Действащият текст на чл. 26 признава само ограничено право на копие от договора по време на неговото действие. Без пълна история и разбивка на плащанията потребителят не може да провери как кредиторът е формирал претендираното вземане. Срокът от 14 дни прави правото използваемо, а 5-годишното съхраняване съответства на необходимостта документацията да остане достъпна и след приключване на договора. Чл. 83 от законопроекта вече предвижда административна санкция за нарушение на чл. 26. Предложените чл. 26, ал. 4 и чл. 28 добавят необходимите гражданскоправни и процесуални последици, като ги ограничават до частта от вземането, която не може да бъде проверена поради поведението на кредитора.

5. В Глава дванадесет се създават нови чл. 40 и чл. 41:

“Чл. 40. За договора за потребителски кредит се прилагат и чл. 143 - 148 от Закона за защита на потребителите.

Чл. 41. (1) Комисията за защита на потребителя изгражда и поддържа безплатен публичен електронен регистър на влезлите в сила съдебни решения и административни актове относно неравноправни или нищожни клаузи в договори за потребителски кредит.

(2) Председателят на Комисията за защита на потребителите одобрява със заповед правилата за водене и поддържане на регистъра по ал. 1.

(3) Съдебните решения се изпращат към регистъра по ал. 1 автоматично по електронен път чрез Единната информационна система на съдилищата.”

6. Останалите членове се преномерират съответно.

Мотиви: Създаването на публичен регистър на влезлите в сила съдебни решения и административни актове относно неравноправните клаузи в договорите за потребителски кредит, воден от Комисията за защита на потребителите, ще повиши прозрачността и ще улесни потребителите при оценката на предлаганите кредитни договори. Регистърът ще осигури лесен достъп до информация за клаузи, за които е установено, че нарушават правата на потребителите, включително въз основа на влезли в сила решения на компетентните органи и съдилищата. Това ще има и превантивен ефект спрямо кредиторите и ще ограничи използването на вече идентифицирани неравноправни условия. Създаването на регистъра ще подпомогне и контролната дейност на КЗП, като позволи по-ефективно проследяване на практиките на кредиторите. По този начин ще се засили защитата на потребителите и ще се повиши доверието в пазара на потребителско кредитиране.

7. В Глава четиринадесета, раздел VI, се създава нов чл. 49:

„Обезщетение при забава

Чл. 49. (1) При забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата.

(2) Когато потребителят забави дължимите от него плащания по кредита, обезщетението за забава не може да надвишава законната лихва.

(3) Кредиторът не може да откаже да приеме частично плащане по потребителски кредит.“

8. Останалите членове се преномерират съответно.

Мотиви: Предложеният чл. 49 възпроизвежда без разширяване действащия чл. 33 ЗПК. Мястото му непосредствено след чл. 48 е систематично: чл. 48 урежда мерките за работа с потребители в затруднение, а чл. 49 определя материалните граници на отговорността при забава. Запазването на трите правила предотвратява регулаторна празнота, тъй като обезщетенията при неизпълнение не участват в ГПР, и съответства на чл. 35, параграф 4 от Директива (ЕС) 2023/2225 относно максималния размер на допълнителните такси при просрочено плащане.

9. В чл. 49, ал. 4 думите „, освен когато първоначалният кредитор по споразумение с новия кредитор продължава да

администрира кредита по отношение на потребителя” се заличават.

Мотиви: Предлагащото отпадане на разпоредбата цели да се избегне автоматичното приспадане на надвзети суми от бъдещи плащания по кредита, когато плащанията са извършени въз основа на клаузи, обявени за нищожни. При нищожност на договорна клауза сумите, платени без валидно правно основание, следва да бъдат възстановени на потребителя, а не по правило да се превръщат в бъдещо погасяване на задължения по кредита. Това е особено важно за потребители, които могат да имат нужда от незабавно възстановяване на недължимо платените средства. Разпоредбата създава и риск от неяснота относно размера и момента на възстановяването, както и от фактическо ограничаване на правото на потребителя сам да избере начина, по който да разполага с надвзетите суми. На следващо място, липсата на уведомление пречатства длъжника да предяви евентуални възражения или насрещни претенции срещу новия кредитор. Отпадането ѝ ще гарантира по-пълна и ефективна защита на потребителите и ще съответства на принципа, че недължимо полученото вследствие на нищожна клауза следва да бъде върнато.

10. Създава се нов § 13:

“§ 13. (1) Комисията за защита на потребителите организира и провежда информационна кампания за повишаване на информираността на потребителите относно ползването, рисковете и опасностите, свързани с потребителските кредити, включително бързите кредити.

(2) Кампанията по ал. 1 има за цел да предостави на потребителите достъпна и разбираема информация относно:

1. общите разходи по кредита, годишния процент на разходите и таксите и комисионите, свързани с кредита;
2. последиците от просрочие и неизпълнение на задълженията, включително начисляването на неустойки, лихви и други разходи;
3. рисковете при сключване на договори за кредит с небанкови финансови институции и при използване на бързи кредити;
4. правата на потребителите и възможностите за защита при наличие на неравноправни клаузи или нелоялни търговски практики;
5. необходимостта от оценка на способността за погасяване на кредита преди сключване на договор.

(3) При провеждането на кампанията Комисията за защита на потребителите си сътрудничи с Българската народна банка, Министерството на финансите, Министерството на образованието и науката и други компетентни държавни органи и организации.

(4) Кампанията по ал. 1 се провежда чрез подходящи информационни и комуникационни канали, включително интернет страниците на компетентните институции, социалните мрежи, електронни и други медии, както и чрез информационни и образователни инициативи в училищата и други образователни институции, при подходящо съдържание за съответната възрастова група.

Мотиви: Предвиждането на информационна кампания цели повишаване на финансовата грамотност и информираността на потребителите относно рисковете, свързани с потребителските и бързите кредити. Необходимостта от такава кампания произтича от сложността на договорните условия и от риска потребителите да не преценяват в достатъчна степен общата цена на кредита, последиците от просрочие и възможните допълнителни разходи. Особено важно е превантивната информация да достига до младите хора още преди да започнат самостоятелно да използват кредитни продукти, поради което се предвижда възможност за провеждане на подходящи информационни и образователни инициативи в училищата. Използването на различни информационни канали ще позволи достигането до по-широк кръг потребители и предоставянето на информация на достъпен и разбираем език. По този начин се цели не само защита на потребителите при възникнал проблем, но и предотвратяване на необмислено задлъжняване и повишаване на способността им да вземат информирани финансови решения.

11. Създава се нов § 14:

“§ 14. Правото по чл. 26 се прилага и към договорите, сключени преди влизането на закона в сила, включително към действащите, прекратените и погасените договори. За договорите, погасени преди влизането на закона в сила, задължението по чл. 27 обхваща документацията, която се намира у кредитора или която към този момент той е длъжен да съхранява по закон.”

12. § 13 става § 15 и след думите “2026 г.” се добавят думите “с изключение на разпоредбите на § 14,”.

Мотиви: Разпоредбите относно съхранението и предоставянето на документация следва да се прилагат и по отношение на заварените случаи, доколкото целта им е да гарантират възможност за установяване и защита на права, възникнали при действието на досегашната нормативна уредба. Това е особено необходимо при вече прекратени или погасени договори, когато съответната документация е единственото средство за установяване на извършените плащания и договорните условия. По този начин се осигурява необходимата защита на потребителите, без да се придава обратно действие на новите материалноправни правила.

Вносител:

Маргин Димитров
Джипо Джипов
Александър Сидерев